

„ტრენერთა ტრენინგები“ – ქართული იურიდიული განათლების მომავლისათვის შეტანილი წვლილი*

სამართლის დოქ. *მარტინ პიაცენა*

გერმანული იურიდიული განათლების მყარად განმტკიცებულ ელემენტს წარმოადგენს თეორიული ცოდნის პრაქტიკულ გამოყენებაზე მთავარი აქცენტის გაკეთება. უნივერსიტეტების ბევრ ლექციითა კურსს თან ახლავს სამუშაო ჯგუფები, სემინარები, სადაც სტუდენტები კაზუსების განხილვისა და მსჯელობისას სწავლობენ კანონების, იურიდიული ტექსტებისა და მეთოდების პრაქტიკულ გამოყენებას. ამით იქმნება ის ძირეული კომპეტენცია, რასაც თეორიის პრაქტიკაში ტრანსფორმირება იწვევს, ამის მოლოდინია სტუდენტების მხრიდან და ამის გათავისება ერთ-ერთი დიდი გამოწვევაა იურიდიულ სწავლებაში. კაზუსის ამოხსნის საჭირო ტექნიკისა და სტილისტიკის ფლობის გარეშე, წარმოუდგენელია (სრული-) იურისტის კვალიფიკაციის მიღება, რადგან სტუდენტობის დროს წერითი გამოცდების უმეტესი ნაწილი და ორივე სახელმწიფო გამოცდა კაზუსის ამოხსნის მეთოდიკაზეა დაფუძნებული.

ამგვარად, პრაქტიკულ გამოყენებაზე ორიენტირებულ იურიდიულ სწავლებას თან ახლავს მრავალი გამოწვევა, რაც იურიდიული თეორიებისა და კაზუსის ამოხსნის მეთოდიკის გარდა, მსჯელობისა და დასაბუთების სტილის შესწავლას მოითხოვს. ეს პროცესი საჭიროებს ერთ სემესტრზე მეტ დროს, რადგან ამისათვის მხოლოდ ბევრი მეცადინეობა საკმარისი არაა, არამედ, ასევე გასათვალისწინებელია სხვადასხვა სამართლებრივი დარგების სპეციფიკურობები. მიუხედავად იმისა, რომ ეს ყველაფერი დამატებით შრომასთანაა დაკავშირებული, კაზუსის დამუშავებას მაინც ბევრი დადებითი მხარე აქვს. ბევრ სხვა დადებით მხარესთან ერთად მოიაზრება იურიდიულ პრაქტიკაზე აქცენტის გამახვილება და სალექციო მასალის გამყარება მისი კონკრეტული გამოყენების შესაძლებლობით.

გამომდინარე იქედან, რომ მრავალი წლის განმავლობაში არსებული ინტენსიური სამეცნიერო თანამშრომლობისა და მრავალფეროვანი კოოპე-

რაციისა გერმანიასა და საქართველოს შორის, გასაკვირი არცაა, რომ „გერმანული“ სწავლების არსი, განსაკუთრებით ახალგაზრდა იურისტებში, დიდი ინტერესის საგანია და ნათელი, სისტემური მეთოდი კაზუსების დამუშავებისა ზოგიერთ უნივერსიტეტში, უკვე, ცალკე საგნად ისწავლება. თუმცა, ამასთანავე ფართო, ერთიანი და სავალდებულო გამოყენება ჯერ არ შეინიშნება.

ამ გადმოსახედიდან „ტრენერთა ტრენინგები“, საერთაშორისო სამართლებრივი თანამშრომლობის გერმანული ფონდის (IRZ), გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ) და საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის (GYLA) ერთობლივი პროექტია. ამ პროექტის მიზანს წარმოადგენს ქართული უნივერსიტეტის პედაგოგებს კაზუსის ამოხსნის მეთოდიკა ისე მიეწოდოს, რომ ისინი ამის ცოდნის უპირატესობით კი არ სარგებლობდნენ და მხოლოდ საკუთარ ლექციებზე კი არ იყენებდნენ, არამედ, მათ უნდა შეძლონ მიღებული ცოდნის გავრცელება და ეს თავიანთ კოლეგებსაც უნდა გაუზიარონ. ამ მიზნისათვის 2015 წლის 7-9 დეკემბერში უკვე მესამე სამუშაო შეხვედრა ჩატარდა.

2013-2014 წლებში ჩატარებული ტრენინგების მიხედვით, სადაც კაზუსის ამოხსნის მეთოდკა და დასკვნის სტილი გერმანული ტრენინგების მხრიდან ინტენსიურად განიხილებოდა და ასევე მსმენელებთან ერთად ქართული და გერმანული სამართლის მიხედვით მუშავდებოდა კაზუსები, პროექტის ფარგლები კიდევ უფრო გაიზარდა და ახალი ასპექტებიც დაემატა. თავიდან ფოკუსი მიმართული იყო „არა იურიდიულ“ სასწავლო კომპეტენციებზე და პროცესის დიდაქტიკური მეთოდებით თემატიზირებაზე. სამუშაო შეხვედრის პირველი დღე მთლიანად ამ საკითხს დაეთმო და თეორიულ განხილვას მოჰყვა ორივე მხარისათვის საინტერესო გამოცდილების გაზიარება, სასწავლო პროცესში დიდაქტიკური მეთოდების დანერგვასა და გამოყენებასთან დაკავშირებით. მეორე დღის თემას წარმოადგენდა კაზუსების კონცეფცია, აქ საუბარი იყო როგორც სამუშაო, ასევე სავალდებულო მნიშვნელობის კაზუს-

* ანგარიში ქართულად თარგმნა ჟურნალის სამუშაო ჯგუფის წევრმა, ასისტენტმა თამარ ბერიშვილმა.

სებზე. შესაბამისად, განხილული იყო სხვადასხვა ფაბულა, იმის მიხედვით, თუ რომელ კატეგორიას მიეკუთვნებოდა ესა თუ ის კაზუსი და წარმოდგენილი იყო ის ძირითადი წესები, რაც კაზუსის შედგენისას გათვალისწინებული უნდა იყოს. მესამე დღე ეძღვნებოდა კაზუსების ამოხსნის მეთოდის გადამეორებასა და გაღრმავებას, სადაც მონაწილეებს ასევე ეძლეოდათ შესაძლებლობა, კონკრეტულ საკითხებთან მიმართებაში დარჩენილ ღია კითხვებზე პასუხების მიღებისა.

მას შემდგომ, რაც „ტრენერთა ტრეინინგის“ განხორციელების ფაზა შესაბამისი სამუშაო შეხვედრების მესამე წელს ითვლის, გვაქვს შესაძლებლობა სასიხარულო და იმედის მომცემი შუალედური შეფასების გაკეთებისა. აღსანიშნავია ის მრავალი საათი და დღე ინტენსიური მუშაობისა, რამაც ერთგვარი წვლილი შეიტანა გერმანიასა და საქართველოს შორის გამოცდილების ურთიერთგაცვლაში და დარგობრივი იურიდიული დისკუსიების განვითარებაში. განვილილ წლებში ჩატარებული ტრეინინგების ერთობლიობა არ ემსახურებოდა მარტივ, პირად მიზნებს, არამედ რეალურ შედეგზე იყო ორიენტირებული და გამოიღო კიდევაც ნაყოფი, რაც ცალსახად უსვამს ხაზს პროექტის წარმატებასა და გამართლებას. ამ თანამშრომლობის საფუძველზე, 2015 წელს, გამოიცა წიგნები სისხლისა და სამოქალაქო სამართლის მიმართულებით კაზუსების ამოხსნის მეთოდის შესახებ, ხოლო საჯარო სამართლის მიმართულებისათვის შესაბამისი პუბლიკაცია ჯერ კიდევ დამუშავების პროცესშია. „ტრენერთა ტრეინინგს“ მისი არსით, მომავალშიც დიდი წვლილის შეტანა შეუძლია საქართველოს იურიდიული განათლების განვითარებაში, რადგან ეს არის სივრცე მრავალფეროვანი თემების დისკუსიისათვის სასწავლო მეთოდებსა და პროგრამებზე. პროექტს უნდა ვუსურვოთ, რომ იგი გახდეს პლატფორმა გერმანიასა და საქართველოში იურიდიული სწავლების და პედაგოგიკის ცოდნისა და გამოცდილების ორმხრივი ტრანსფერისა.